

Uudenmaan metsäohjelma 2026–2030

Uudenmaan metsäneuvosto 2.12.2025

UUDENMAAN METSÄOHJELMA 2026–2030

Kansikuva: Sekametsää Nurmijärvellä, Ida Torvinen, 2025

Verkossa: [Tietoa alueellisista metsäohjelmista](#)

Sisällys

Uudenmaan metsäohjelma 2026–2030	2
Sisällys.....	3
1 Tiivistelmä.....	5
2 Johdanto	5
2.1 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla	5
2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen	6
3 Toimintaympäristön muutos	7
3.1 Uudenmaan toimintaympäristö.....	7
4 Visio	12
5 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.....	12
5.1 Toimenpide: Tilarakenteen parantaminen ja metsänomistajien neuvonta metsänomistajuuden muutoksissa	12
5.2 Toimenpide: Metsien monikäytön edistäminen.....	13
5.3 Toimenpide: Metsien kasvun vahvistaminen ja tuhojen ennaltaehkäisy	13
5.4 Toimenpide: Metsänkäsittelymenetelmien monipuolinen soveltaminen ja metsätiedon käytön tehostaminen.....	14
6 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.....	15
6.1 Toimenpide: Talousmetsien rakenteellisen monipuolisuuden ja metsien ilmastokestävyuden vahvistaminen.....	15
6.2 Toimenpide: Luontoarvoiltaan arvokkaiden metsien suojelun, ennallistamisen ja luonnonhoidon lisääminen.....	16
6.3 Toimenpide: Panostaminen aktiiviseen ja ennaltaehkäisevään vesiensuojeluun	17
7 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalle ja vastuulliselle metsäalalle sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.....	18
7.1 Toimenpide: Metsäala aktiiviseksi toimijaksi kaavoituksessa.....	18
7.2 Toimenpide: Kehittämisrahoituksen hyödyntäminen metsäelinkeinojen edistämisessä ja tieinfran kehittäminen.....	19
8 Päämäärä 4: Metsäomistajat ja viestintä tekemisen keskiöön.....	20

8.1 Toimenpide: Viestinnän tehostaminen ja tapahtumien järjestäminen.....	20
8.2 Toimenpide: Lasten ja nuorten metsäsuhteeseen ja oppilaitosyhteistyöhön panostaminen	21
8.3 Toimenpide: Metsäosaamisen lisääminen yhteisen tekemisen avulla	22
9 Toimeenpano ja seuranta.....	23
10 Vaikutusten arviointi	23
11 Liitteet	25
Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto	25
Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet.....	28
Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain	31
Liite 4: Hoitoehdotukset	32

1 Tiivistelmä

Uudenmaan alueellinen metsäohjelma noudattaa ja tukee kansallisen metsästrategian (KSM2035) lähtökohtia paikallistasolla. Metsäohjelmassa korostuvat metsien ympäristöllinen, taloudellinen ja virkistyksellinen merkitys. Metsästrategiassa ja alueella määritettyjen päämäärien edistämiseen ja saavuttamiseen on laadittu 12 toimenpidettä.

Keskeisimpiä toimenpiteitä ovat metsien kasvun vahvistaminen, metsätilarakenteen parantaminen, metsien ilmastokestävyyden tukeminen, luontoarvoiltaan arvokkaiden metsien suojelun edistäminen ja metsätietoon liittyvän viestinnän kehittäminen.

Uudenmaan metsäneuvosto seuraa ohjelman toteutumista. Ohjelman toimikausi on 2026–2030.

2 Johdanto

Alueellinen metsäohjelma on metsälain mukainen kehittämisohjelma. Metsäkeskuslain mukaan alueellisen metsäneuvoston tehtävä on laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Ohjelmaa tarkistetaan tarpeen vaatiessa. Ohjelmaa laadittaessa Metsäkeskus on yhteistyössä metsäalaa edustavien ja muiden metsiä hyödyntävien tahojen kanssa.

Ohjelmassa korostuvat Uudenmaan omat päämäärät sekä toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään. Metsäohjelman tärkein tavoite on edistää metsien monipuolista ja kestävää käyttöä ja sitä kautta hyvinvointia ja työllisyyttä maakunnassa.

2.1 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla

Vuoteen 2035 ulottuva [Kansallinen metsästrategia \(KMS2035\)](#) sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset ja kuvaa metsäalan kehittämisen tahtotilan ja tärkeimmät tavoitteet. Se on elinkeinostrategia, joka huomioi niin ihmisten, ympäristön kuin taloudenkin tarpeet.

Strategia ottaa ajanmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen kestävän kehityksen sekä metsien merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Metsästrategian visio on ”Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille”. Tämä saavutetaan strategian päämäärien kautta, kun:

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.
- Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.
- Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Kansallisella metsästrategialla on suora yhteys alueellisiin metsäohjelmiin, kun sen päämäärät on otettu myös alueellisten metsäohjelmien päämääriksi. Alueellinen metsäohjelma tukee Kansallisen metsästrategia 2035:n toteuttamista maakunnallisella tasolla maakunnan oman tilanteen, tarpeen ja tavoitteiden mukaisin toimenpitein.

2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen

2.2.1 Laatiminen Uudenmaan alueella

Uudenmaan metsäohjelman laatiminen alkoi Uudenmaan metsäneuvoston vuoden 2024 viimeisessä kokouksessa 10. joulukuuta.

Kokouksessa metsäohjelman työstön tueksi perustettiin kolme valmisteluryhmää. Ryhmät tarkastelivat työssään muun muassa metsien kasvuun, metsäelinkeinoihin, ympäristökysymyksiin ja sidosryhmäyhteistyöhön liittyviä teemoja. Ryhmien nimiksi valittiin ”Metsien kasvu”, ”Elonkirjoa talousmetsistä” ja ”Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky”.

Ryhmät kokoontuivat ensimmäisen kerran tammi-helmikuussa ja toisen kerran maaliskuussa 2025. Kahden ryhmän, Elonkirjoa talousmetsistä ja Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky, työ jatkui vielä kolmannessa tapaamisessa huhtikuussa.

Uudenmaan metsäneuvosto kokoontui käsittelemään metsäohjelmaa 5.6.2025. Jokaisen valmisteluryhmän puheenjohtajat esittelivät ehdotukset metsäohjelman toimenpiteistä kuhunkin ohjelman päämäärään liittyen. Metsäneuvosto hyväksyi kommenttikierroksen jälkeen ryhmien töiden tulokset, jotka toimivat Uudenmaan metsäohjelman taustamateriaaleina.

Ohjelman tueksi laadittiin vaikutusten arviointi, jonka toteutti 19.8.2025 kokoontunut metsäalan sidosryhmistä koostunut kahdeksanhenkinen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kommentit huomioitiin metsäohjelman kirjoitustyössä.

2.2.2 Hyväksyminen Uudenmaan alueella

Uudenmaan metsäneuvosto kokoontui 2.9.2025 ja hyväksyi metsäohjelman luonnoksen. Tämän jälkeen metsäohjelma lähetettiin lausuntokierrokselle.

Lausuntokierroksen kommentit otettiin huomioon metsäohjelman täydentämisessä. Uudenmaan metsäneuvosto hyväksyi alueen metsäohjelman julkaisemisen vuoden viimeisessä kokouksessaan 2.12.2025.

3 Toimintaympäristön muutos

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoille ja ohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan PESTEL-analyysillä ohjelmien laatimisen ja alueiden tilannekuvien laatimisen tueksi. [Analyysin tiivistelmä on liitteessä 1.](#)

3.1 Uudenmaan toimintaympäristö

Uudellamaalla metsäalan osuus maakunnan talouden tuotoksesta on yli 2 prosenttia. Alueelle tunnusomaista on sekä väestön että elinkeinotoiminnan kasvu, runsas koulutustarjonta, suhteellisen tiivis asutus ja yhä suurempi joukko etämetsänomistajia eli ihmisiä, jotka omistavat metsää muualta kuin oman asuinpaikkansa läheisyydestä. Rakentamispaine vaikuttaa alueen maankäyttöön aiheuttaen metsäkatoa.

Tilannekuva	Uusimaa	Suomi
Aluetalous		
Metsäalan osuus maakunnan koko talouden		
...tuotoksesta, %	2,1	6,5
...bruttoarvonlisästä, %	1,3	4,4
...työllisistä, %	0,8	2,4
...investoinneista, %	0,6	4,0
Metsäalan työlliset, hlö	8084	66 100
Puun myyntitulot, 1000 €	106 461	2 849 659

Tilannekuva	Uusimaa	Suomi
Metsien käyttö		
Metsätalousmaata maapinta-alasta, %	60	86
Yksityismetsien osuus, %	73	51
Metsän kasvu, milj. m3	3,6	103
Puuston keskikasvu, m3/ha/v	6,8	4,5
Suurin ylläpidettävä hakkuusuunnite, milj. m3	3,0	79,8
Käyttö, markkinahakkuut, milj. m3	2,8	75,1
Monimuotoisuus		
Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala, 1000 ha	37,6	2 474
Lakiin perustuvan suojelun osuus, %	7,0	10,8
Monimuotoisuus, 1000 ha	4,8	502,3
Monimuotoisuus, %	0,9	2,2
Rajoitettu käyttö, 1000 ha	2,8	410,5
Rajoitettu käyttö, %	0,5	1,8
Kuolleen puun määrä, m3/ha	8,1	6,9

Aluetalous-osion tietolähde: [Rahaa ja työtä metsistä -verkkopalvelu](#) (Tilastokeskuksen aineisto) 17.6.2025

Metsien käyttö -osion tietolähde: [Luonnonvarakeskus, metsävarat](#) 17.6.2025

Monimuotoisuus-osion tietolähde: [Luonnonvarakeskus, metsien suojelu](#) 19.11.2025.

- Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala: luokat 1A+1B+1C lakisääteiset suojelualueet (metsä- ja kitumaalla)
- Monimuotoisuus: luokat 2A+2B talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet (metsä- ja kitumaalla)
- Rajoitettu käyttö: luokka 3 luontoarvojen suojelua tukevat metsät, muut erityisalueet ja -kohteet, rajoitettu metsätaloustalokäyttö (metsä- ja kitumaalla)

3.1.1 Metsätalous Uudellamaalla

Uudenmaan metsäbiotalous on taloudellisesti merkittävää koko Suomen tasolla, vaikka sen suhteellinen osuus Uudenmaan suuressa aluetaloudessa on pieni. Merkittävin toimiala talousmittareilla mitattuna on massa- ja paperiteollisuus, koska pääkonttoritoiminnot ja iso osa suurten metsäteollisuusyritysten tukitoiminnoista keskittyvät pääkaupunkiseudulle.

Metsänhoidon, puunkorjuun ja keruutuotteiden (ei-puupohjaiset tuotteet, kuten sienet, luonnonyrtit ja marjat), metsätalouden palveluiden sekä puutuotteiden osuus metsäbiotaloudesta on selvästi keskimääräistä pienempi. Uudenmaan maakunnan alueella suurin osa hakkuukertymästä tulee yksityisomistuksessa olevista metsälöistä.

Uudellamaalla metsätalousmaata on 549 000 hehtaaria, josta turvemaiden osuus on noin 14 prosenttia. Ojittamattomia turvemaita on noin 26 000 hehtaaria ja ojitettuja noin 43 000 hehtaaria. Metsätalouden maasta metsämaata on 501 000 hehtaaria, josta yksityisessä omistuksessa on 373 000 hehtaaria. Ojien kunnostusmäärät ovat laskeneet huomattavasti viime vuosina, mutta niiden tilastointi ei ole kaikilta osin tarkkaa, joten todellista määrää on vaikea arvioida.

3.1.2 Metsäalan koulutustarjonta

Uudellamaalla metsäalan koulutusta toteuttaa viisi oppilaitosta. Helsingin yliopistossa on maatalous- ja metsätieteiden kandi- ja maisteriohjelma, ja ammattikorkeakoulu Novia kouluttaa metsätalousinsinöörejä.

Perustutkintokoulutuksen osalta Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (Keuda) kouluttaa metsäenergian tuottajia ja metsuri-metsäpalvelujen tuottajia, Työtehoseura metsäkoneen kuljettajia ja Hyria ammatti- ja aikuisopisto metsuri-metsäpalvelujen tuottajia. Alueen oppilaitoksissa tarjotaan myös ammatillista jatkokoulutusta, jossa merkittävänä painotuksena on metsätalousyrittäjäyys.

Helsingin yliopiston maisteriohjelma on hakijamääriltään suosituin metsäalan koulutusohjelma. Ensisijaisten hakijoiden määrä on vuodesta 2016 vuoteen 2024 ollut keskimäärin 143 hakijaa. Viimeisen kolmen vuoden aikana aloituspaikkoja on ollut keskimäärin 68. Novian, Keudan ja Työtehoseuran osalta ensisijaisia hakijoita peruskoulun jälkeisessä yhteishaussa on ollut lähes jatkuvasti aloituspaikkoja vähemmän. Lähes kaikilla alueen oppilaitoksilla on lisäksi jatkuva haku.

3.1.3 Metsien tila

Noin 70 prosenttia Uudenmaan metsien pienistä ja varttuneista taimikoista sekä nuorista kasvatusmetsistä ovat metsänhoidolliselta tilaltaan hyviä tai tyydyttäviä.

Välttävien ja vajaatuottoisten osuudesta (noin 30 prosenttia) päätellen merkittävässä osassa taimikoita hoitotyöt ovat jääneet tekemättä tai viivästyneet.

Uudenmaan metsät ovat terveitä. Eri asteisia tuhoja on havaittu 41 prosentilla metsämaasta, vakavien tuhojen osuuden ollessa alle prosentin metsämaasta. Viimeisen viiden vuoden aikana metsänkäyttöilmoituksissa hakkuiden syyksi on ilmoitettu hyönteistuvo yhteensä 2537 hehtaarilla, 70 prosentilla kaikista ilmoitetuista tuhoista. Tuulituhojen osuus on vastaavasti ollut 24 prosenttia. Hirvieläintuhot olivat samalla ajanjaksolla muutamia prosentteja.

3.1.4 Vesien tila

Uudenmaan pintavesien ekologinen tila on heikko erityisesti peltovaltaisilla valuma-alueilla ja Suomenlahden rannikkovesissä. Jokien tilaa heikentää erityisesti hajakuormituksen aiheuttama rehevöityminen. Uudellamaalla on 24 pohjavesialuetta, jotka on määritelty kemiallisesti huonoon tilaan. Yleisimpiä syitä kemiallisen tilan heikkenemiseen ovat pohjaveden kloridipitoisuus, liuottimet, torjunta-aineet sekä bensiinin lisäaine MTBE.

Vesistöjen tilaan vaikuttaa pääasiassa ravinne- ja kiintoainekuormitus. Uudellamaalla merkittävin pintavesien tilaan vaikuttava tekijä on vesiin kohdistuva ravinnekuormitus. Metsätalous aiheuttaa osaltaan ravinne- ja kiintoainekuormitusta vesistöihin. Korkean metsien käyttöasteen vuoksi talousmetsien luonnonhoidon ja vesiensuojelun merkitys on keskeistä monimuotoisuuden turvaamisessa ja vesien tilan parantamisessa. Viimeisen viiden vuoden aikana Uudellamaalla on toteutettu yhteensä kolme kemera-rahoitteista (kestävän metsätalouden rahoituslaki) vesiensuojeluhanketta.

3.1.5 Metsäluonnon erityispiirteitä

Uudenmaan metsäluonto on Suomen mittakaavassa monipuolinen ja lajikirjoltaan rikas. Alueelta löytyy monenlaisia metsiä ja metsäisiä soita, karuista mäntykallioista reheviin lehtoihin ja korpiin.

Uudenmaan metsäluontoon kuuluvat erikoisuutena jalopuumetsiköt ja pähkinäpensaat, jotka keskittyvät läntiselle Uudellemaalle. Oman leimansa antavat Salpausselän harjut, merialueet sekä kalkkia suosivien lajien runsaus kedoilla, kallioilla ja lehdoissa.

3.1.6 Metsien suojelu

Uudenmaan ELY-keskus (1.1.2026 alkaen elinvoimakeskus) suojeli vuonna 2024 noin 470 hehtaaria monimuotoisuudeltaan arvokkaita metsäisiä alueita. Vuosina 2008–2024 METSO-ohjelman toteutuspinna-ala oli 7650 hehtaaria, mikä on 92

prosenttia kokonaistavoitteesta. Kymmenvuotisella ympäristötuella on tällä hetkellä suojelussa 1025 hehtaaria metsää (tilanne 25.8.2025). METSO-ohjelman 2008–2024 tavoitetta Uudellamaalla ei saavutettu viimeisten vuosien niukan rahoituksen takia.

Uudenmaan alueella on 102 Natura-kohdetta. Niiden kokonaispinta-ala on 209 725 hehtaaria, josta lähes 90 prosenttia on vesialueita. Laajimpia yhtenäisiä metsämantereita Natura 2000 -verkostossa ovat Pohjan-Kiskon järviolue, Nuuksion ja Sipoonkorven kansallispuistot sekä Meiko-Lappträskin ja Kytäjä-USmin alueet.

Luonnonvarakeskuksen suojelutilaston mukaan lakisääteisesti suojeltuja metsiä on Uudellamaalla 37 600 hehtaaria, mikä on 7,0 prosenttia metsä- ja kitumaasta. Metsäluonnon hoitoa ja vapaaehtoista suojelua edistetään toteuttamalla [METSO-suojeluohjelmaa](#), [Helmi-elinympäristöohjelmaa](#) ja [vesienhoidon toimenpideohjelmaa](#).

3.1.7 Kaavoitus

Uudellamaalla useat samanaikaisesti voimassa olevat maakuntakaavat muodostavat maakuntakaavojen kokonaisuuden. Tämä kokonaisuus koostuu Uusimaa-kaava 2050:stä, Östersundomin maakuntakaavasta sekä neljännen vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisusta. [Lisätietoa maakuntakaavoituksesta Uudenmaan liiton verkkosivuilla.](#)

Uudellamaalla on voimassa useita eri aikakausina laadittuja yleiskaavoja. Yleiskaavat jakautuvat koko kunnan tai kaupungin kattaviin yleiskaavoihin ja vain yhtä kunnan osa-aluetta koskeviin osayleiskaavoihin.

Voimassa on myös yleiskaavoja, jotka on laadittu ennen vuoden 2017 maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta. Näissä yleiskaavoissa myös maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla voidaan vaatia maisematyölupaa puunkaatoon.

Uudellamaalla on laadittu ja laaditaan parhaillaan useita koko kunnan yleiskaavoja. Näitä ovat muun muassa Espoon yleiskaava 2060, Mäntsälän strateginen yleiskaava 2050 ja Tuusulan yleiskaava 2040.

Uudellamaalla maankäytön suunnitteluun on viime vuosina vaikuttanut muun muassa Espoo–Salo-oikoratahanke. Erilaiset sähkönsiirron kehittämiseen ja vihreän siirtymän tavoitteisiin liittyvät infrahankkeet vaikuttavat maankäytön suunnitteluun tulevilla metsäohjelmakaudella. Tämä luo paineita metsäkadon hillitsemiselle.

4 Visio

Visio

Uudenmaan monimuotoiset ja ilmastokestävät metsät tuottavat alueelle taloudellista ja virkistyksellistä hyvinvointia.

5 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

Valtaosa Uudenmaan metsistä on talouskäytössä, mutta alueen metsillä on suuri merkitys virkistyskäytölle sekä monimuotoisuudelle ja luonnontuotteille. Huomio Uudellamaalla kiinnittyy etenkin metsänomistajien suureen määrään ja etämetsänomistuksen kasvamiseen. Lisäksi rakentaminen sekä väestöpaine aiheuttavat maankäytön muutoksia, jotka lisäävät metsäkatoa ja vaikuttavat osaltaan metsäluonnon tilaan.

5.1 Toimenpide: Tilarakenteen parantaminen ja metsänomistajien neuvonta metsänomistajuuden muutoksissa

Parannamme metsien sukupolvenvaihdosten edistämismahdollisuuksia ja panostamme metsänomistajien neuvontaan.

Uudenmaan metsien haasteena on tilarakenteen pirstoutuminen ja metsien omistajakunnan vanheneminen. Pirstoutuva omistusrakenne heikentää metsien käyttömahdollisuuksia. Lisäksi on viitteitä, että vanhemmat metsänomistajat käyttävät metsiään nuorempiin omistajiin verrattuna passiivisemmin.

Edistämme tiedonvälitystä aiheesta käynnistämällä Uudenmaan metsänomistus toimivaksi -hankkeen syksyllä 2025. Hanke kestää vuoden 2027 loppuun.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahoina kokonaisuudessa ovat Metsäkeskus, Luonnonvarakeskus ja hanketoimijat.

Toimenpiteiden toteutumista seurataan seuraamalla sukupolvenvaihdosten määrää, yhteismetsien pinta-alan kehitystä, kuolinpesien määrän kehitystä suhteessa metsäpinta-alaan sekä metsien omistusrakenteen muutoksia.

5.2 Toimenpide: Metsien monikäytön edistäminen

Tuemme metsien kestäväää virkistyskäyttöä ja siihen liittyvää kaupallista kehitystä.

Metsien monikäytön edistäminen läpäisee koko alueellisen metsäohjelman, sillä se koskettaa useita alueen käyttömuotoja ja toimijoita.

Metsät tarjoavat taloushyötyjen ohella mahdollisuuksia vapaa-ajan viettoon sekä luonnontuotteisiin liittyvän toiminnan kehittämiseen. Esimerkiksi retkeily, erilaiset luontoliikunnan muodot, marjastus, sienestys ja metsästys ovat suosittuja metsien monikäytön muotoja.

Lisääntyvä matkailu Uudellamaalla kasvattaa metsien virkistyskäyttöön liittyvää potentiaalia. Samalla liian suureksi kasvava käyttöpaine voi vaikuttaa metsäluonnon tilaan ja ekologiseen kantokykyyn.

Myös erilaisten keräilytuotteiden ja muiden luonnontuotteiden kehitysmahdollisuudet synnyttävät uusia taloudellisia avauksia. Tämän kaupallisen potentiaalin hyödyntäminen voi monipuolistaa Uudenmaan taloudellista kehitystä.

Yksityismetsien osalta huomiota kiinnitetään maanomistajien ansaintamalleihin sekä ohjeisiin, joissa maanomistaja on mukana hankkeiden kehitystyössä.

Tavoitteiden edistämiseksi esimerkiksi lähestymme mediaa metsien monikäyttöön liittyvillä juttuideoilla. Tavoite on saada median kautta monikäyttöön liittyvät mahdollisuudet ja ideointi laajempaan keskusteluun.

Vastuutahot ja seuranta

Uudenmaan metsäneuvoston luontoryhmä ideoi metsien monikäyttöön liittyviä lehtijuttuja ja hyödyntää toimittajakontaktejaan asian edistämisessä. Lisäksi Uudenmaan liitto on edistänyt kuntametsien monikäyttöä aiemmassa hankkeessaan. Uudenmaan liitto tiedottaa kuntia uudelleen olemassa olevista hankemateriaaleista.

Kokonaisuuden toteutumista seurataan monikäyttöön liittyvien lehtijuttujen määrällä.

5.3 Toimenpide: Metsien kasvun vahvistaminen ja tuhojen ennaltaehkäisy

Vahvistamme metsänomistajien osaamista metsien kasvatuksessa, hiilensidonnassa sekä tuhojen ennaltaehkäisyssä koulutuksella ja viestinnällä.

Taimikonhoidon ja ensiharvennusten oikea-aikaisuus ja laatu ovat metsien kasvun keskiössä. Kasvatus- ja terveyslannoituksia sekä kasvua vahvistavien jalostettujen siemen- ja taimimateriaalien käyttöä on tärkeää lisätä.

Monimuotoiset ja monilajiset metsät ovat keskeisessä roolissa tuhojen ennaltaehkäisyssä. Juurikäävän torjunta, hyönteistuhojen ennakointi ja hirvituhojen hallinta ovat tuhojen ennaltaehkäisyssä tärkeitä.

Metsäkeskus ja Luonnonvarakeskus edistävät metsänomistajien reagointia tuhoihin lähettämällä heille tiedon mahdollisista tuhoista riskikarttojen ja satelliittikuvien perusteella.

Tuhojen ennaltaehkäisyssä on tärkeää kehittää hakkuukoneisiin perustuvaa havumetsien tyvilahopuutiedon keruuta.

Vastuutahot ja seuranta

Metsäkeskus vastaa yhdessä toimijoiden kanssa aihealueiden koulutuksista. Metsäneuvoston jäsenet ja heidän edustamat organisaatiot viestivät aiheista medioille.

Tuloksien seurantavälineet:

- Taimikonhoidon ja ensiharvennusten määrä ja laatu Luonnonvarakeskuksen ja Metsäkeskuksen tilastoissa.
- Metsänkäyttöilmoituksiin perustuvat Metsäkeskuksen tuhotilastot.
- Luonnonvarakeskuksen kirjanpainajaseuranta ja valtakunnalliset tuhoraportit.
- Riistavahinkorekisterin hirvieläinvahinkotiedot.
- Toteutuneet koulutukset ja osallistujien määrä.
- Lehtijuttujen sekä radio- ja TV-esiintymisten määrät.

5.4 Toimenpide: Metsänkäsittelymenetelmien monipuolinen soveltaminen ja metsätiedon käytön tehostaminen

Pidennämme metsien kiertoaikoja ja tuemme jatkuvapeitteistä metsänkasvatusta soveltuvilla kohteilla.

Kokonaisuudessa:

- Metsänhoidon keskiössä ovat metsänkäsittelymenetelmien monipuolinen käyttö sekä tehokas metsä- ja luontotiedon soveltaminen.
- Uudenmaan metsissä on perusteltua pidentää [metsänhoitosuosituksen mukaisesti havumetsien](#) kiertoaikoja sekä kasvattaa jatkuvapeitteisen metsän määrää soveltuvilla alueilla.

- Metsävaratiedon käytön tehostaminen tukee metsänkäsittelymenetelmien monipuolista soveltamista eri kasvupaikoilla.

Vastuutahot ja seuranta

Metsäkeskus tarkastelee pidennetyn kiertoajan toteutumista seuraamalla hakkuutapojen vuosittaisia pinta-aloja metsänkäyttöilmoituksista.

Jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen määrän seuraamisesta vastaa Metsäkeskus metsänkäyttöilmoitusten perusteella ja Luonnonvarakeskus tuottamastaan valtakunnan metsien inventoinnista (VMI).

6 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

Uudenmaan metsissä esiintyy runsas lajikirjo. Metsät ovat kuitenkin haavoittuvaisia.

Metsiin kohdistuvia haasteita Uudellamaalla lisäävät etenkin kasvava maankäyttö ja rakentamispaine.

Ilmastonmuutos lisää metsiin kohdistuvia riskejä samalla, kun erityisesti maakunnan eteläosissa lehtometsät ja kosteikot tarjoavat elinympäristöjä lukuisille lajeille.

6.1 Toimenpide: Talousmetsien rakenteellisen monipuolisuuden ja metsien ilmastokestävyyden vahvistaminen

Tuemme talousmetsien rakenteellista monipuolisuutta ja ilmastokestävyyttä lisäämällä lahopuun, lehtipuun ja säästöpuiden määrää. Tavoitteita edistetään tehostamalla koulutusta ja viestintää kokonaisvaltaisesti.

Vahvistamme sekapuustoisuutta ja metsäluonnon monimuotoisuutta, panostamme riistametsänhoitoon sekä vesistöjen suojavyöhykkeiden asianmukaiseen toteuttamiseen.

Suojatiheiköiden lisääminen parantaa metsien monimuotoisuutta tarjoamalla elinympäristöjä, suojaa ja ravintoa metsien eläin- ja kasvilajeille.

Asianmukaiset reunavyöhykkeet ovat vesistöpäästöjen rajoittamisen keskiössä. Vesistöjen puustoisten suojavyöhykkeiden riittävä leveys ennaltaehkäisee valumapäästöjä.

Vastuutahot ja seuranta

Riistakeskus ja muut tahot edistävät suojatiheiköiden määrien kasvattamista. Suoja- ja reunavyöhykkeiden seuranta on Metsäkeskuksen vastuulla.

Tuloksien seurantavälineet:

- Rakenteen monipuolistamisen kehittyminen VMI-tilastoista.
- Mahdollinen PEFC- ja FSC-sertifikaattien omavalvontatietojen hyödyntäminen metsien rakenteen seurannassa.
- Kaukokartoitusaineiston tiedot suojatiheiköiden määristä ja vesistöjen suojavyöhykkeistä sekä metsien reunavyöhykkeiden leveyksien kehityksestä.

6.2 Toimenpide: Luontoarvoiltaan arvokkaiden metsien suojelun, ennallistamisen ja luonnonhoidon lisääminen

Teemme viestintää, koulutusta ja hanketoimintaa luontoarvojen sekä luonnonhoidon edistämiseksi.

Uudenmaan metsäluonto on luontoarvoiltaan rikasta, ja metsiä on tärkeää suojella.

Tietyillä metsäalueilla voidaan toteuttaa ennallistamistoimia sekä edistää luonnon monimuotoisuutta ja metsäalueiden kytkeytyneisyyttä. Näiden toimenpiteiden painopisteinä ovat erityisesti lehtojen hoito sekä ympäristötuen hyödyntäminen. Metsäisten elinympäristöjen kunnostusta ja hoitotoimia edistetään METSO- ja Helmi-ohjelmien mukaisesti.

Kokonaisuudessa:

- Edistämme ympäristötukisopimusten määrän kasvua koulutustilaisuuksien ja viestinnän keinoin.
- Kehitämme paikkatiedon hyödyntämistä lehtojen tunnistamiseksi ja tarkennamme metsävaratiedoissa esiintyvien lehtojen pinta-ala-arvioita.
- Edistämme luonnonhoitoa ja muita monimuotoisuutta tukevia toimenpiteitä.

Metsäkeskus järjestää aiheeseen liittyvää koulutusta ja vastaa osaltaan METSO-ohjelman toteutuksesta. Metsäkeskus myös edistää luonnonhoitoa ja monimuotoisuutta alueellisesti toteutettavan yhteisvastuullisen Mini-Prioska-hankkeen avulla, jos rahoituspäätös niin sallii. Uudenmaan Elinvoimakeskus toteuttaa omia Helmi-ohjelman mukaisia hankkeita ja vastaa niiden seurannasta.

Vastuutahot ja seuranta

Ympäristötuen seurannasta vastuussa ovat Metsäkeskus ja alueelliset toimijat. Metsäkeskus vastaa rahoittamiensa luonnonhoitohankkeiden seurannasta sekä tiedottaa maanomistajia luonnonhoitoon ja ympäristötukiin liittyen.

Tulosten seurantavälineet:

- METSO- ja Helmi-ohjelmien tilastot.
- Tehtyjen toimenpiteiden määrä.
- Luonnonhoitohankkeiden hehtaarimäärä.
- Pidetyt koulutustilaisuudet ja osallistujamäärät.
- Mini-Prioskan toteutuminen.

6.3 Toimenpide: Panostaminen aktiiviseen ja ennaltaehkäisevään vesiensuojeluun

Edistämme metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden osaamista vesiensuojelussa.

Vesiensuojelutoimenpiteet ovat tärkeä osa metsäekosysteemin hyvinvointia. Uudellamaalla oleellista on ravinne- ja kiintoainekuormituksen vähentäminen sekä puustoisten suojavyöhykkeiden vahvistaminen.

Kokonaisuudessa:

- Koulutamme ja ohjeistamme metsänomistajia ja metsäalan toimijoita vesiensuojeluteemoista.
- Edistämme ja vahvistamme paikkatietoaineistojen ja vesiensuojelutyökalujen saatavuutta ja käyttöä.
- Vahvistamme yhteistyötä muun muassa vesiensuojeluyhdistysten kanssa.
- Lisäämme METSO-luonnonhoitohankkeiden määrää ja järjestämme sidosryhmäkohtaisia toimijaretkiä.

Toteutuksessa on tärkeää ottaa huomioon paikalliset ja alueelliset vesiensuojelusuunnitelmat, joita on jo tehty. Näitä ovat vesistöjen toimenpideohjelmat, valuma-alesuunnitelmat ja vesiensuojelun yleissuunnitelmat.

Metsäkeskus toteuttaa Metsien vedet -hanketta lokakuuhun 2026 saakka. Tavoitteena on käynnistää ohjelmakaudella uusi vesiensuojeluteemainen hanke.

METSO-, Helmi- ja SOTKA-ohjelmat ovat osaltaan keskeisiä vesiensuojelun edistämisessä.

Vastuutahot ja seuranta

Sekä Metsäkeskus että elinvoimakeskus järjestävät koulutuksia ja vastaavat niistä omalta osaltaan. Paikkatietokokonaisuuksista ja vesiensuojelutyökaluista liittyvästä työstä vastaa Metsäkeskus. Hankeretket toteutetaan Metsäkeskuksen ja vesiensuojeluyhdistysten yhteistyönä.

Koulutusten vaikuttavuutta arvioidaan vertaamalla järjestettyjen koulutusten määrää toteutuneisiin hankehehtaareihin.

7 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla

Uudenmaan metsäsektori vahvistaa alueen kilpailukykyä ja mahdollistaa metsiin liittyvien innovaatioiden käyttöönottoa. Samalla tarve tiedolla johtamiselle kasvaa tiedon merkityksen muuttuessa tekoälyn ja koneoppimisen kehittyessä.

Tiedolla johtamista tarvitaan yhä enemmän, jotta esimerkiksi metsien kasvun vahvistamisella, metsäelinkeinoiniin vaikuttavilla kaavaratkaisuilla sekä kehittämisrahoituksilla saadaan tarvittavaa vaikuttavuutta metsäalan kilpailukykyyn ja vastuullisuuteen.

7.1 Toimenpide: Metsäala aktiiviseksi toimijaksi kaavoituksessa

Metsäala vahvistaa sen osallisuutta ja palautteen antamista kaavaprosesseissa.

Metsäalan tulee olla kaavoituksessa aktiivinen toimija, jotta kaavoitus mahdollistaa kestävänsä metsätalouden harjoittamisen.

Kaavoitus vaikuttaa metsäalan toimintaan ohjaamalla maankäyttöä. Uudellamaalla kaavoituksen haasteena metsäalan näkökulmasta on metsätalousmaan ohjautuminen muuhun käyttöön.

Kokonaisuudessa:

- Vahvistamme metsäalan toimijoiden osallistumista ja metsäalan palautteen huomioimista kaavaprosesseissa.
- Edistämme vanhojen yleiskaavojen uudistamista vastaamaan nyky-lainsäädäntöä.
- Pyrimme saamaan metsätalousvaikutusten arvioinnin osaksi kaavoitusprosesseja.

Metsäkeskus järjestää kuntapäätäjille ja metsäalan toimijoille keskustelutilaisuuden kaavoituksesta yhteistyössä Uudenmaan liiton kanssa. Tavoite on lisätä kuntatason tietoa metsäaiheista, myös kaavoituksen ja metsäaiheiden yhtymäpinnoista.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahoina keskustelutilaisuuden järjestämisessä ovat Metsäkeskus ja Uudenmaan liitto. Muut metsäalan toimijat lisäävät kuulluksi tulemistä ja vaikuttamista osana kaavaprosessia.

Keskeisiä mittareita toiminnan onnistumisessa on elinkeinoharjoittajilta saatu palaute (NPS-indeksi) ja metsäalan toimijoiden antamien lausuntojen ja mielipiteiden määrät.

7.2 Toimenpide: Kehittämisrahoituksen hyödyntäminen metsäelinkeinojen edistämisessä ja tieinfran kehittäminen

Edistämme kehittämisrahoituksen hyödyntämistä metsätalouden vahvistamiseksi ja tähtäämme metsätieverkoston kunnon parantamiseen sekä tiekuntotiedon käytön tehostamiseen.

Metsätalouden kehittämiseen käytettävissä olevalla rahoituksella on suuri merkitys metsäelinkeinojen tulevaisuudelle ja metsäsektorin elinvoimalle Uudellamaalla. Rahoitusta tarvitaan osaamisen ja tiedon sekä yhteistyön lisäämiseksi. Kehitysrahoitus voi liittyä innovaatioiden edistämiseen, biotalouden kehittämiseen, digitalisaation hyödyntämiseen ja tutkimus- ja kehityshankkeiden rahoittamiseen.

Kokonaisuudessa:

- Toteutamme kaksi hanketta kehittämisrahoituksen vaikuttavuuden ja aktivoinnin parantamiseksi.
- Panostamme metsätieverkoston kunnon parantamiseen.

Toteutettavissa metsäalan hankkeissa useat eri kokoluokan yritykset ja toimijat yhdistävät voimavaransa ja osaamisensa kehittääkseen uusia tuotteita, palveluja tai toimintatapoja metsäsektorilla.

Metsätieverkoston kunnostamiseen kartoitetaan uusia rahoitusmahdollisuuksia (esimerkiksi tulospohjainen rahoitus).

Vastuutahot ja seuranta

Seuranta tehdään toteutuneiden hankkeiden lukumäärän sekä metsäelinkeinojen edistämiseen kohdentuvan kehittämisrahoituksen euromäärän perusteella.

Seurattavina tietoina metsätieverkon kunnostamisessa ovat kunnostetut kilometrit, tiekuntotiedon käyttömäärät ja saatu rahoitus. Vastuutahoina ovat Metsäkeskus, tiekunnat ja muut toimijat.

8 Päämäärä 4: Metsäomistajat ja viestintä tekemisen keskiöön

Metsänomistajien päätökset ovat metsien hoidon, monikäytön ja metsäteollisuuden puunsaannin edellytys.

Uudenmaan erityispiirteenä korostuvat sekä metsänomistajien suuri määrä että etämetsänomistajien kasvava osuus.

Metsänomistajien merkityksen tunnustaminen, nuorten metsäsuhteen kehittäminen ja viestinnän tehostaminen ovat tämän päämäärän toimenpiteiden lähtökohtia.

8.1 Toimenpide: Viestinnän tehostaminen ja tapahtumien järjestäminen

Kehitämme viestintää ja tapahtumatarjontaa, jolla vahvistamme metsänomistajien tietopohjaista päätöksentekoa. Viestinnän tehostaminen ja parantaminen on läpileikkaava teema kaikessa toiminnassa.

Tavoitteena on, että metsänomistajat saavat tietoa tulevista metsäaiheisista tapahtumista, metsänomistajuuden kehitykseen liittyvistä teemoista ja erilaisista koulutusmahdollisuuksista.

Tavoitteiden edistämiseksi:

- Järjestämme Monimuotoinen metsäni -tapahtuman.
- Järjestämme toimija- ja toimittajaretkeilyjä valituissa kohteissa.
- Tehostamme monikanavaista viestintää ja vuorovaikutusta metsänomistajien kanssa toimijayhteistyönä.
- Selkeytämme ja yksinkertaistamme viestintää siten, että tietoa on helposti saatavilla.

Toimenpidettä toteuttamaan perustetaan viestintätyöryhmä, johon kuuluu sidosryhmien viestintätoimijoita.

Vastuutahot ja seuranta

Metsäkeskus koordinoi Monimuotoinen metsäni -tapahtuman järjestelyjä, mutta metsäneuvostolla on yhteisvastuu toteutuksesta. Maaseuturahoitusta saavien hankkeiden osalta toimijat lisäävät tiedot tapahtumista maaseutu.fi-sivustolle.

Muita vastuutahoina kokonaisuudessa ovat alan keskeiset toimijat eli Suomen Metsäyhdistys ry, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC, maa- ja metsätalousministeriö, Suomen 4H-liitto, Finlands svenska 4H, järjestöt ja toimijat sekä viestintävastaavat.

Toimenpiteiden onnistumista seurataan viestintäsuoritteiden ja tapahtumien määrällä.

8.2 Toimenpide: Lasten ja nuorten metsäsuhteeseen ja oppilaitosyhteistyöhön panostaminen

Tarjoamme nuorille metsä- ja ympäristökasvatusta sekä kouluissa että vapaa-ajalla.

Lasten ja nuorten metsäsuhteeseen panostaminen on oleellinen osa metsäalan houkuttelevuutta ja tulevaisuuden näkymiä. On tärkeää vahvistaa lasten ja nuorten metsäsuhdetta ja laadukasta oppilaitosyhteistyötä. Näin mahdollistetaan nuorille kattavan metsäsuhteen ja oppimisen kestävä pohja.

Tavoitteena on:

- Lisätä tietoa metsäalan koulutusmahdollisuuksista ja erilaisista ammattivaihtoehtoista sekä lisätä nuorten metsäalan yrittäjyyskasvatusta.
- Syventää metsäosaamista opettajien keskuudessa. Metsässä oppiminen vakiinnutetaan osaksi opetusta.
- Huolehtia riittävästä työelämään tutustumisen (TET) ja harjoittelupaikkojen tarjonnasta, jotta nuoret pääsevät helpommin kiinni metsäalan monipuolisiin työmahdollisuuksiin.

Toimijat tekevät ohjelmakauden ajan tiivistä yhteistyötä edistääkseen metsäosaamisen tavoittavuutta nuorten keskuudessa. Yhteistyötä ja vuorovaikutusta koulujen, 4H-järjestöt, partiolaisten ja muiden nuorten parissa toimivien järjestöjen kanssa lisätään ja syvennetään. Metsävisa, Kaikki kuutoset metsään -hanke ja Mahdollisuuksien metsä -koulukampanja ovat keskeiset väylät nuorten tavoittamiseen.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahoina kokonaisuudessa ovat metsäalan oppilaitokset ja keskeiset toimijat, kuten:

- Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä KEUDA
- Työtehoseura
- Hyria ammatti- ja aikuisopisto
- Ammattiopisto Samiedu
- Helsingin yliopiston Viikin kampus
- Novia ammattikorkeakoulu
- Metsäkoulutus ry
- Suomen Metsäyhdistys ry
- Suomen 4H-liitto
- Finlands svenska 4H
- Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto
- Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC
- Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset.

Tavoitteiden toteutumista seurataan TET- ja harjoittelupaikkamäärien kehityksellä, lapsille ja nuorille kohdistettujen tapahtumien määrällä ja Mahdollisuuksien metsä -koulukampanjan, Kaikki kuutoset metsään -hankkeen sekä Metsävisan toteutumisella.

8.3 Toimenpide: Metsäosaamisen lisääminen yhteisen tekemisen avulla

Edistämme metsäosaamisen lisäämistä eri toimijoiden kesken, mikä on oleellista metsäelinkeinojen ja metsien tarjoaminen mahdollisuuksien tunnetuksi tekemisessä.

Eri toimijoiden välinen yhteinen tekeminen on tärkeässä roolissa metsäosaamisen lisäämisessä ja tiedon jakamisessa. Yhteinen tekeminen parantaa myös metsäalan hyväksyttävyyttä ja lisää ymmärrystä metsäsektorin toiminnasta. Kokonaisuudessa jaetaan tietoa siitä, mitä metsäala on ja mitä metsäalalla tehdään.

Kokonaisuudessa:

- Metsäosaamisen lisäämistä käsitellään esimerkiksi lehtijuttujen kautta, joissa metsiä ja metsäelinkeinoja tarkastellaan monipuolisesti.
- Ohjelmakaudella pidetään toimittajaretkeilyjä, joissa toimittajat tutustuvat kohteisiin ja metsäteemaisiin hankkeisiin.

- Hankkeissa toteutetaan avoimia tutustumisretkiä, joissa hankekokonaisuuksiin voi tutustua paikan päällä.

Vastuutahot ja seuranta

Hankeretkien osalta Metsäkeskus vastaa omista hankkeistaan ja yritykset sekä yhdistykset omistaan.

9 Toimeenpano ja seuranta

Maakunnallinen metsäneuvosto edistää ja seuraa toimenpiteiden toteutumista. Ohjelman välitarkastus ja toimenpiteiden päivittäminen tehdään vuonna 2028.

Metsäneuvostot antavat vuosittain Metsäkeskuksen johtokunnalle lausunnon, jossa esitetään valtion tukien tarve eri toimenpiteille sekä tarvittavan määrärahan suuruus. Tukisuunnitelman on pohjauduttava metsäohjelman tavoitteisiin. Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet päivittyvät vuosittain (vuoden 2025 tavoitteet on esitetty [liitteessä 2](#)).

Toimenpiteisiin valittujen mittareiden lisäksi seurannassa käytetään myös muuta saatavilla olevaa tietoa, kuten [Metsäkeskuksen avointa metsä- ja luontotietoa](#), [koostetta metsien kehityksestä maakunnittain](#) ja tietoa [luonnonhoitovarojen käyttämisestä](#). Erilaisiin aineistoihin perustuen Metsäkeskuksen asiantuntijat voivat tuottaa tausta-aineistoa maakuntien yleisen kehityksen seurannan tueksi. Esimerkkejä tällaisista analyyseistä ovat [liitteessä 3](#) olevan hakkuupotentiaalin laskenta ja [liitteessä 4](#) esitetyt metsänhoitoehdotukset.

Neuvosto seuraa tavoitteiden edistymistä sekä toimintaympäristön kehitystä ja tekee tarvittaessa muutoksia ohjelmaan.

10 Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arvioinnin menetelmä

Vaikutusten arvioinnoissa tarkastellaan ohjelman taloudellisia, ekologisia, sosiaalisia ja kulttuurivaikutuksia sekä tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Arviointi oli etukäteisarviointia siitä, millaisia merkittäviä vaikutuksia ohjelman toimenpiteillä olisi toteutuessaan.

Alueellisen metsäohjelman toimenpiteiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta arvioidaan toimenpiteiden arvioitujen vaikutusten avulla kaksivaiheisesti. Ensiarviot toimenpiteiden merkittävistä vaikutuksista tehtiin kevään valmisteluryhmissä. Luonnosvaiheen arviota varten koottiin valmisteluryhmistä (2–3 hlö /ryhmä) yksi

vaikutusten arvioinnin ryhmä. Sen kokoonpanon vahvisti alueellinen metsäneuvosto.

Arviointi sisältää toimenpiteiden ja niiden kokonaisvaikutusten sanallisen arvion. Arvioinnit tehtiin taulukkomuotoista arviointityökalua apuna käyttäen. Vaikutuksia arvioitiin käyttäen asteikkoa ++, +, 0, -, -- ja sanallista arviointia.

Metsäneuvosto käsitteli tehdyn arvioinnin ja huomioi arvioinnin tulokset ohjelmaluonnoksen viimeistelyssä ennen ohjelman lähettämistä lausunnoille.

Arvioinnin tulokset

Kahdeksasta metsäsektorin asiantuntijasta koostunut vaikuttavuuden arviointiryhmä tarkasteli metsäohjelman toimenpiteitä ja tavoitteita peilaten niitä ohjelman muodostamaan kokonaisuuteen ja kansalliseen metsästrategiaan (KMS2025). Kokonaisuudessaan tavoitteet arvioitiin vaikuttavuudeltaan positiivisiksi. Ryhmä kuitenkin painotti, että vaikuttavuuden arviointi riippuu tarkasteltavasta näkökulmasta ja on siksi joidenkin toimenpiteiden osalta haastavaa.

Uudenmaan alueellisen metsäohjelman erityisen positiivinen vaikuttavuus kohdistuu viestinnän tehostamiseen, vesien suojelutavoitteisiin ja metsänomistajien huomioimiseen. Lisäksi nuorten kouluttaminen on vaikuttavuudeltaan vahvasti positiivista, mutta vaikuttavuus on riippuvainen opetuksen laadusta. Metsien kasvun vahvistamisen ja tuholaisriskien minimoinnin vaikuttavuuden haasteet voivat liittyä etenkin toimijoiden erilaisiin tahtotiloihin esimerkiksi metsien kasvun vahvistamisen toteutustavoista.

Toimenpiteet on laadittu pääosin selkeiksi ja ymmärrettäviksi. Keskeinen huomio on, että vaikuttavuutta voi arvioida tarkemmin vasta toimenpiteiden käynnistymisen ja päättymisen jälkeen. Joidenkin toimenpiteiden lyhyt kesto aiheuttaa haasteita vaikuttavuuden arviointiin etenkin kulttuurisista ja ekologisista kulmista. Toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset arvioitiin pääosin positiivisiksi.

11 Liitteet

Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoilta ja metsäohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan ohjelmien laatimisen ja alueiden tilannekuvien laatimisen tueksi.

Analyysissa tarkastelussa olivat poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset, tekniset, ekologiset ja lainsäädännölliset näkökulmat (PESTEL-analyysi).

Poliittinen (P) tilannekuva on muuttunut huolestuttavaksi ja sisältää huomattavan määrän epävarmuuksia. Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus niin talouteen kuin energiasektorillekin ovat nopeuttaneet energiaomavaraisuuden kehittymistä. Samalla puun hinta on noussut.

Monimuotoisuuden heikentymiseen ja ilmastonmuutokseen liittyvät kansainväliset sekä EU:n metsä-, energia- ja ympäristöpoliittiset sitoumukset ja sopimukset vaikuttavat lähitulevaisuudessa merkittävästi Suomen metsäsektoriin. Muutokset tulevat näkymään mm. kansallisissa toimissa luonnon ennallistamiseksi sekä metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämistoimissa.

Taloudessa (E) metsätalouden merkitys Suomen kansantaloudelle on merkittävän suuri ja se on kasvamassa puun kysynnän lisääntymisen myötä. Alan liikevaihto ja työpaikat ovat taantuman jälkeen hiljalleen kasvamassa talouden epävarmuudesta huolimatta. Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät metsätuhoriskit on huomioitava uhkana metsätaloudelle monimuotoisuutta korostavina ilmastokestävinä toimina. Myös metsien monipuolinen käyttö korostuu metsätalouden rinnalla.

Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat (S) sisältävät monipuolisen joukon muutostekijöitä, joilla on suuri vaikutus metsien käyttöön. Suomalaisilla on pääosin vahva metsäsuhde. Metsäsuhde kaipaa uudistamista, kun entistä suuremmalla joukolla ei ole suoraa suhdetta omaan metsään. Julkinen keskustelu metsien hyödyntämisestä on tällä hetkellä valitettavan kärjistynyttä ja polarisoitunutta. Metsien omistusrakennetta olisi syytä korjata aiemmin tehtävillä sukupolvenvaihdoksilla ja aktiivisella kuolinpesien purkamisella. Tällä olisi vaikutuksensa myös metsien aktiiviseen hoitoon ja metsien kasvuun. Lasten ja nuorten metsäosaamisen lisääminen edistäisi tulevien sukupolvien myönteistä suhtautumista metsien kestäväan käyttöön. Tällä olisi oma vaikutuksensa myös metsäalan kiinnostavuuteen opiskelualana. Haasteena kun on jo tällä hetkellä alan työvoiman saatavuus ja koulutuksen saavutettavuus tehtyjen säästöjen myötä.

Teknisestä (T) näkökulmasta metsäala kehittyy edelleen nopeasti. Entistä huomattavasti tarkemmassa kaukokartoituspohjaisessa metsätiedon tuottamisessa pystytään tuottamaan lisäksi tietoa muun muassa metsien muusta rakenteesta, hiilensidonnasta ja monimuotoisuudesta. Teknologinen kehitys parantaa konetyön tuottavuutta ja uudet menetelmät tehostavat työtapoja. Suuri ongelma on alemman tieverkon ja sen siltojen kunto ja niihin liittyvä korjausvelka.

Ekologinen (E) näkökulma on vahvistunut metsien hyödyntämisessä. Talousmetsien luonnonhoito on kiinteä osa metsänhoitoa. Tavoitetaso monimuotoisuudessa tulee nousemaan EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen ja muun tulevan EU-sääntelyn myötä. Kansallinen ennallistamissuunnitelma valmistuu viimeistään elokuussa 2026. Lisäksi suurella osalla alueista laaditaan luonnon monimuotoisuuden ohjelmia (LUMO). Ohjelmilla tulee olemaan suuria vaikutuksia metsien käyttöön. Tarkempi toimeenpano selviää myöhemmin ja se on huomioitava jatkossa metsäohjelmien sisällössä sekä toimeenpanossa.

Lait (L), määräykset ja muut ohjauskeinot vaikuttavat koko ajan enemmän siihen, miten metsiä voidaan hyödyntää. Yleisesti voidaan sanoa, että metsäalaa ohjaa entistä enemmän muilta toimialoilta tuleva ohjaus. Erityisesti monet EU-aloitteet koskevat metsiä. Etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikassa on useita asetuksia ja direktiivejä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti myös metsätalouteen sekä -teollisuuteen.

Metsätalouden määräraikaisen kannustejärjestelmälain (metka) perusteluiden mukaan tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia aktiivisiin ja oikea-aikaisiin toimiin. Tuettavia työlajeja ovat taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätaloutta palvelevien yksityisteiden perusparantaminen, ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulutus. Määräraha on ollut pienenemään päin.

Päättäneellä EU-kaudella 2019–2024 annettiin lukuisia asetuksia, joilla ohjataan metsien käyttöä. Taustalla vaikutti Vihreän kehityksen ohjelma, jolla pyritään hillitsemään ja sopeutumaan ilmastomuutokseen sekä estämään luonnon monimuotoisuuskatoa. Niiden pohjalta laaditaan parhaillaan monia kansallisia toimeenpanosuunnitelmia. Niiden vaikutus metsien käyttöön tulee tulevaisuudessa olemaan suuri, kuten aiemminkin on todettu.

Ennallistamisasetus (EU) edellyttää, että luontodirektiivin kunkin luontotyyppien heikentyneestä pinta-alasta on toteutettava ennallistamistoimia 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2040 mennessä ennallistamistoimien on

katettava 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia luontotyyppiryhmien heikentyneestä pinta-alasta.

Metsäkatoasetuksen (EU) myötä toimijoille tulee velvollisuus selvittää käyttämänsä puun alkuperä ja hankintaketju, millä osoitetaan, ettei se aiheuta metsäkatoa. Suomessa metsäkatoasetuksen kansallista soveltamista valmistelewan työryhmän toimikautta on jatkettu vuoden 2025 loppuun.

Uusiutuvan energian direktiivi (RED III) (EU) tiukentaa metsäbiomassan kestävyyskriteerejä, mutta tämän vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäiseksi.

Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet

Puuntuotannon tuet

Maa- ja metsätalousministeriön vahvistamat puuntuotannon tuet (metka) 2025. Eurot on muutettu suoritteiksi arvioidun keskihinnan mukaan. Suoriteluvut on pyöristetty lähimpään kymmeneen tai sataan. Tavoitteet asetetaan vuosittain.

Maakunta	Taimikon ja nuoren metsän hoito, ha	Terveys- lannoitus, ha	Suometsän hoito, ha	Metsätien perusparannus, m
Etelä-Karjala	3 100	410	100	6 200
Etelä-Pohjanmaa	8 000	1 400	580	8 200
Etelä-Savo	8 500	1 210	100	6 100
Kainuu	4 900	1 330	310	8 400
Kanta- Häme	2 900	620	170	6 100
Keski-Pohjanmaa	1 900	530	300	5 900
Keski-Suomi	9 400	1 080	290	9 200
Kymenlaakso	2 100	380	130	5 900
Lappi	10 300	1 010	620	39 000
Pirkanmaa	6 200	580	230	9 100
Pohjanmaa	3 500	640	1 460	14 700
Pohjois-Karjala	6 600	2 180	330	13 100
Pohjois- Pohjanmaa	14 500	3 250	2 090	39 200
Pohjois-Savo	10 300	4 620	450	6 800
Päijät-Häme	3 900	420	110	6 100
Satakunta	3 600	460	400	6 400
Uusimaa	2 700	410	130	13 600
Varsinais-Suomi	3 500	470	180	5 900
Yhteensä	106 000	21 000	8 000	210 000
Suoritetavoite yht.	106 000 ha	21 000 ha	8 000 ha	210 km
€/ha, €/m	279	167	210	12
Pienpuun keruutavoite	40 000 ha			

Luonnonhoidon tuet

Metsäluonnon hoidon edistämisen tukivarojen (metka) käytön suunnitelma maakunnittain vuonna 2025. Edeltävien vuosien tukivarojen käyttö ohjaa tulevaa tukien käytön suunnittelua. Tukien jakautumiseen työlaajien välillä on mahdollista tehdä muutoksia ja tukivaroja voidaan siirtää eri alueille tarpeen mukaan, jos varoja jää käyttämättä.

Maakunta	Luonnonhoito (€)	Ympäristötuki (€)	Yhteensä (€)
Etelä-Karjala	144 726	1 101 246	1 245 972
Etelä-Pohjanmaa	211 962	996 658	1 208 620
Etelä-Savo	266 443	1 106 641	1 373 084
Kainuu	231 822	1 111 360	1 343 182
Kanta-Häme	246 550	1 118 123	1 364 673
Keski-Pohjanmaa	137 353	902 474	1 039 827
Keski-Suomi	208 967	1 158 454	1 367 421
Kymenlaakso	130 000	1 035 028	1 165 028
Lappi	266 363	1 259 724	1 526 087
Pirkanmaa	261 862	1 165 980	1 427 842
Pohjanmaa	135 095	858 657	993 752
Pohjois-Karjala	216 118	1 176 271	1 392 389
Pohjois-Pohjanmaa	405 587	1 625 231	2 030 818
Pohjois-Savo	299 564	1 215 335	1 514 899
Päijät-Häme	206 745	1 194 928	1 401 674
Satakunta	130 000	969 091	1 099 091
Uusimaa	232 596	1 147 356	1 379 952
Varsinais-Suomi	138 681	1 126 059	1 264 740
Yhteensä	3 870 432	20 268 616	24 139 049

Taulukon jaottelu perustuu valtion talousarvioesitykseen, jossa esitetään ympäristötuki erillisenä ja luonnonhoitoon ovat yhdistettyinä metsäluonnon hoitohankkeet, Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteet ja kulotus.

Valtakunnallinen tavoitetaso metsäluonnon hoidon edistämisen työmäärille

Tavoitetaso metsäluonnon hoidon edistämisen työmäärille vuonna 2025. Tavoitetasot määritellään maa- ja metsätalousministeriön ja Metsäkeskuksen välisessä tulossopimuksessa.

Tavoitteet on jaoteltu METSO- ja Helmi-ohjelmien sekä vesienhoidon toimenpideohjelmien tavoitteisiin. Maakuntakohtaista jaottelua ei tehdä, koska luonnonhoidon työlajien elinympäristöistä, suunnitteluun ja toteutukseen käytössä olevista resursseista ja muista vaikuttavista tekijöistä ei ole käytössä yksityiskohtaista maakunnittaista tietoa.

Helmi-ohjelman toimeenpano:

Toimenpide	Tavoite
Soiden ennallistaminen	400 ha/v
Vesien palautus suojelusoille	6 kpl/v
Lintukosteikkojen perustaminen ja kunnostus	8 kpl/v

Muut toimenpiteet:

Toimenpide	Tavoite
Kulotus	200 ha/v
Vesiensuojelun toimenpideohjelman hankkeet	10 kpl/v

Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain

Taulukossa on esitetty maakunnittainen suurimpaan ylläpidettävissä olevaan hakkuukertymään perustuva hakkuupotentiaali (ha/v) vuosille 2025–2034.

Taulukko kuvaa myös, miten hakkuukertymä voitaisiin toteuttaa.

Arvio hakkuupotentiaalista hakkuutavoittain on tehty Metsäkeskuksen metsävaratietojen pohjalta. Metsävaratieto on sovitettu [Luonnonvarakeskuksen arvioihin](#) suurimmasta ylläpidettävissä olevasta (SY) aines- ja energiapuun hakkuukertymästä.

Maakunta	Kasvatushakkuu	Uudistushakkuu	Jatkuva kasvatus	Yhteensä
Etelä-Karjala	15 600	3 700	400	20 000
Etelä-Pohjanmaa	25 100	12 300	500	38 000
Etelä-Savo	35 800	13 000	1 100	50 000
Kainuu	41 200	11 400	3 200	56 000
Kanta-Häme	10 700	4 100	300	15 000
Keski-Pohjanmaa	10 200	2 800	400	13 000
Keski-Suomi	48 200	13 500	1 600	63 000
Kymenlaakso	11 300	3 000	300	15 000
Lappi	82 200	16 900	10 700	110 000
Pirkanmaa	29 600	10 900	1 100	42 000
Pohjanmaa	21 400	4 300	300	26 000
Pohjois-Karjala	50 000	16 000	2 100	68 000
Pohjois-Pohjanmaa	72 800	22 600	5 500	101 000
Pohjois-Savo	51 700	15 400	1 500	69 000
Päijät-Häme	12 200	5 000	400	18 000
Satakunta	15 100	6 100	500	22 000
Uusimaa	13 800	6 200	900	21 000
Varsinais-Suomi	13 300	6 900	400	21 000
Yhteensä	560 000	174 100	31 200	765 000

SY:n ja täysimääräisten ensiharvennusten määrittämisessä on käytetty metsävaratiedon kymmenen vuoden keskiarvoa suhteellisista hakkuukertymistä hakkuutavoittain.

Hakkuukertymät hakkuutavoittain on muutettu pinta-aloiksi (hehtaareiksi) vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten keskimääräisten maakunnittaisten hakkuukertymien (m³/ha) pohjalta.

Jatkuvan kasvatuksen osuuden määrittelyssä lähteenä on käytetty Metsäkeskuksen metsänkäyttöilmoituksia vuodelta 2024. Jatkuvan kasvatuksen keskimääräinen poistuma on laskettu käyttäen Luonnonvarakeskuksen

synteesiraportin mukaista keskipoistumaa ($7,2 \text{ m}^3/\text{ha}/\text{v} * \text{hakkuukierton} 15 \text{ vuotta} = 108 \text{ m}^3/\text{ha}$).

Liite 4: Hoitoehdotukset

Taulukossa on kuvattu hoitoehdotukset (ha/v) maakunnittain vuosille 2025–2034. Ehdotukset perustuvat Metsäkeskuksen metsävaratietoon.

Varhaishoidon perusteena on seuraavan viiden vuoden tarpeen keskiarvo, taimikonhoidossa ja nuoren metsän hoidossa seuraavan kymmenen vuoden tarpeen keskiarvo.

Maakunta	Taimikon varhaishoito	Taimikonhoito	Nuoren metsän hoito
Etelä-Karjala	6 300	3 200	1 100
Etelä-Pohjanmaa	11 900	5 600	2 500
Etelä-Savo	14 800	7 300	2 400
Kainuu	9 400	5 100	3 200
Kanta-Häme	5 100	1 800	900
Keski-Pohjanmaa	3 500	1 600	700
Keski-Suomi	15 700	7 200	2 900
Kymenlaakso	4 400	2 000	700
Lappi	16 800	8 500	1 500
Päijät-Häme	5 600	2 500	900
Pirkanmaa	13 800	5 400	1 900
Pohjanmaa	6 900	2 600	1 500
Pohjois-Karjala	16 900	7 200	2 500
Pohjois-Pohjanmaa	22 400	11 200	3 400
Pohjois-Savo	17 900	7 500	3 600
Satakunta	7 000	3 000	1 000
Uusimaa	6 100	2 600	1 000
Varsinais-Suomi	6 900	2 400	900
Yhteensä	191 400	86 800	32 600

Taimikon varhaishoidossa puun korkeus 1,2–3 metriä ja taimikonhoidossa 3–7 metriä. Nuoren metsän hoidossa puun läpimitta < 12 cm.